

vinogradništva po okolici Ptuja od rimskih je ta muzej velika pridobitev, ki bo tudi po časov do današnjega dne. Za starodavni Ptuj sebna privlačnost za številne tujce.

Po svetu

Zedinjenje Romunije z Rimom je vprašanje, ki se o njem sedaj razpravlja. Gre za zedinjenje pravoslavnih Romunov s katoliško Cerkvijo. Romuni so bili izpočetka katoliške vere, pa so bili z odpadom grškega carigradskega patriarha Kerularija leta 1054. potegnjeni v razkol. Precejšnje število se jih je vrnilo v katoliško Cerkve. Število teh Romunov, ki so združeni z Rimom, pa so zadržali bizantinski bogoslužni obred, znaša poldrug milijon ljudi. Pravoslavnih Romunov je kajpada več, kakšnih 12 milijonov. In za versko zedinjenje teh gre. Romunska pravoslavna cerkev ni nikdar kazala posebne zagrizenosti in protivnosti proti katoliškemu Rimu. Vpeljala je po svetovni vojni cerkveni koledar, kakršnega ima katoliška Cerkve, česar pravoslavna cerkev v naši državi ni storila. Vrh tega čutijo Romuni kot romanski narod posebne kulturne simpatije za katoliške romanske narode (Italijane, Francoze, Špance). O zedinjevalnih

poskusih je prinesla angleška »United Press« tole poročilo: »Iz službenih vatikanskih krogov se doznava, da je v teku akcija, ki ji je namen, da se romunska pravoslavna cerkev vrne nazaj v okvir katoliške Cerkve, od katere se je ločila leta 1054. Papež Pij XII. je sprejel romunske škofe ter v svojem govoru poudaril zgodovinske zveze Romunije z Rimom.«

Skupen boj zoper krščanstvo. »Komsomolskaja Pravda«, glasilo ruske komunistične mladine, katero izhaja v Moskvi, piše o skupnem boju proti krščanstvu tole: »Dne 23. avgusta je bila med sovjetsko Rusijo in narodnim socializmom sklenjena zveza za skupen boj proti krščanstvu, ki je obema državama sovražno. Glavni boj je seveda naperjen proti katoliški duhovščini. Obe državi sta se tudi že posvetovali o raznih ukrepih in sta sklenili, da se bosta o tem stalno obveščali.«

Važnost norveškega pristanišča Narvik

Od začetka ponesrečene bliskovite vojne Nemčije proti Norveški do danes se je zelo mnogo pisalo in govorilo po radiu o severnem norveškem pristanišču Narvik.

Ko so začeli Nemci z bliskovitim zasedanjem norveške obale, jim je bilo za norveško prestolnico Oslom največ na tem, da obdrže trdno v svojih rokah zasedeno pristanišče Narvik, ker so tamkaj nakladali švedsko najboljšo železno rudo, ki daje za izdelovanje topovskih cevi ter raznega drugega finega orožja najbolj trpežno in uporabno jeklo. Narvik so po enem tednu zasedbe iztrgali Nemcem Angleži, ki so s tem onemogočili Nemčiji dostop do tolikanj iskane švedske železne rude.

Ležišča najboljše železne rude

Ležišča slovite železne rude so pri mestu Kiruna, ki leži nad severnim tečajnim krogom, med rekama Tornea in Kalix, 1542 km severno od Stockholma, 170 km od Narvika. Železna ležišča tvorijo 3,5 km dolg gorski hrbet, katerega najvišji vzpon sega 748 m visoko.

Tam, kjer je zdaj mesto Kiruna, je bila še pred 50 leti kamnita puščava Laponske. Z gričev pri Kiruni so donášali vsako pomlad

hudourniki sledove železa. Švedska vlada je dala zato že leta 1746. pregledati ozemlje. 22 let pozneje so pričeli s praktičnimi poizkusi. Rudo so prenašali severni jeleni do Tornea, kar je bilo zelo zamudno, pa tudi drago.

Do pravega izrabljanja rudnikov pri Kiruni je prišlo leta 1898., ko je odobril švedski parlament gradnjo železnice iz Gallivare do norveške meje pri Ofotskem fjordu. Tako je bila Kiruna priključena na švedsko železniško omrežje ter je dobila prosto pot na Atlantik pri Narviku.

Rudo kopljejo kar na prostem. Ni še znano, kako globoko sega ruda, merjenja so doseg pokazala, da leže bogati železni sloji še 300 metrov pod gladino jezera Luossojervi, ki leži pod vznožjem rudnikov. Vso zalogo ru-

ŠMARNICE ZA LETO 1940

Letošnje šmarnice »Mati dobrega Pastirja«, ki jih je spisal g. Fr. Schreiner, župnik v pokoju, so posvečene materam slovenskih duhovnikov — so že izšle! Naročite jih pravočasno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

Kratke tedenske novice

Jugoslovanska vlada se bo začela pogajati s sovjetsko Rusijo za ureditev trgovskega prometa med obema državama.

Gospodarski svet Balkanske zveze bo sklican za 27. maja v Dubrovnik.

Nemce zanimata iz turističnih ozirlov dve državi v Evropi: Norveška s svojimi fjordi (zallvi) ter Jugoslavija s svojim morjem, ugodnim podnebjem in s svojo gostoljubnostjo. To trditve je izrekel v svojem govoru ob začetku beograjskega velesejma Werlin, glavni ravnatelj nemških avtomobilskih tovarn in Hitlerjev tehnični svetovalec.

V londonski trgovinski register je bila 15. aprila vpisana delniška družba, katere edini delničar je angleška država. Nova družba bo kupovala v balkanskih državah vse blago, za katero se zanima Nemčija.

Med Romunijo in Rusijo je dosežen sporazum, na podlagi katerega se umakneta sovjetska in romunska vojska za 10 km od meje ob Dnjestrju.

Italija in Nemčija sta se zedinili, da pošlje vsaka država v drugo vojaško odposlanstvo in da bosta na ta način obe armadi v stalnih medsebojnih stikih.

General Franco bo obiskal v najkrajšem času po sklenitvi konkordata med Španijo in Sveto stolico papeža in Mussolinija.

Druga belgijska obrambna črta sega od Luksemburga do holandske meje.

Holandska vlada je razglasila nad vso državo obsedno stanje.

Nemci so uničili glavne norveške radijske postaje.

Anglija bo poostрила zaporo v Tihem oceanu, ker zalaga sovjetska Rusija Nemčijo preko pristanišča Vladivostok s surovinami, ki so zelo važne za vojno industrijo.

Amerika bo gradila odslej oklopnice po 50.000 do 52.000 ton, ker ima Japonska v gradnji že več oklopnice po 42.000 ton.

Iz Združenih ameriških držav je šlo marca vojne blaga: na Norveško za 1.653.621, na Holandsko 439.808, v Francijo za 5.641.145, na Anglijo za 2.224.221, v Kanado za 15.715.915 dolarjev.

Angleški kralj je pisal italijanskemu kralju in cesarju osebno pismo, v katerem mu pojasnjuje angleško mnenje glede Balkana.

Z ozirom na razširitev vojne v Evropi je prišel namig iz Združenih držav, ki je nekoliko ohladil velik apetit nekaterih držav, ker bi poseg Amerike v sedanjo vojno bil nezaželen in odločilen.

Rusija izjavlja, da Japonci bolj potrebujejo sporazum z Rusijo kot obratno. S tem namigava na izid vojne, po katerem Japoncem ne bodo cvetele rožice...

Huda železniška nesreča se je zgodila na progi Chicago-Njujork radi iztirjenja ekspresnega vlaka. Od 16 vagonov je bilo 9 popolnoma razbitih. Nesreča je poleg mnogo ranjenih zahtevala 25 mrtvih.

vinske zlitine, ki je mnogo cenejša od diamanta, pri tem pa je za malenkost (0,2%) mehkejša od diamanta. Gre za zlitino iz volframa, titanijske in nekih drugih snovi, ki se pomešajo z niklom in grafitom. Ta zlitina se je posrečila ameriškim kemikom MacKenni in Smithu. Po svoji odpornosti presega karborund in bo lahko služila za rezanje najtrše jekla.

Francoski šolarji in angleški princezi. Ko je leta 1938. obiskal angleški kraljevski par Pariz, so francoski šolarji nabrali veliko vsoto denarja. Skoro po vseh šolskih razredih Francije so zbirali in za ta denar so kupili dve prekrasno oblečeni in dragoceno okrašeni lutki kot darilo francoskih šolarjev obema hčerka angle-

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

I.

»Jurij, kaj se je zgodilo? Zakaj si tako privihral domov?«

»Jaz se ne dam, da bi se drl nad mano kakor nad kakim lumpom. Najmanj še v cerkvi. Tožil ga bom za razžaljenje časti.«

»Koga pa za božjo voljo?«

»Tega Kranjca, surovino. Ga bom naučil drugače pridigati.«

»Pa vendar ne misliš fajmoštra?«

»Prav tega. S prižnice se je drl nad mano in pred vso faro je s prstom pokazal name.«

»Tega pa ne verjamem.«

»Tilka, kar sem s svojimi ušesi čul in na svoje oči videl, tega mi nihče ne bo utajil, tudi ti ne.«

»Kaj pa so gospod pridigali?«

»Pridigali — haha! Razgrajal je in se drl... da bi bilo bolje, ko bi se obesil mlinski kamen takemu, ki pohujšuje; da nedelje z rajanjem skrunimo in da s plesi vso faro in svojo hišo na slab glas spravljamo. Ha, za

dober glas bo svoji gostilni Končnik sam skrbel, se temu... Kranjcu ni treba bati.«

»Saj pri nas nihče ni plesal.«

»Zadnjo nedeljo po večernicah, saj veš, so se tisti iz mesta malo zasukali. Ni vredno, da bi rekel. Še pol ure ni trajalo. Tri ali štirikrat s tudi prej kdaj že kateri malo porajali.«

»Pa to so bili vedno kaki dostojni gostje in zmeraj sami zase. Nikoli ni bilo kaj, kar ne bi bilo prav.«

»Seveda, jeziki pa ne dajo miru in stari ima svoje veselje, če mi more kaj zasoliti. Saj sem mu že od nekdaj na poti.«

»Jurij, to so same prazne misli.«

»Tako? Ti ga še zagovarjaš? Tega pa menda nisi pozabila, da nama je pri ženitvi metal največja polena pod noge. Na vse načine je poskušal, da bi te bil odvrnil od mene.«

»Ne, ne! Hoteli so samo to, da bi tudi moj oče bili pritrđili. Da so oče nazadnje res pristali, za to se imava samo gospodu zahvaliti.«

»Nič se mu nimava zahvaliti. Nobenemu človeku se nimava kaj zahvaliti. Sama sva dosegla, jaz in ti.«

»Fajmošter pa so nama šli v vsem na roko.«

»Storil je le, kar je bila njegova dolžnost... To pa še tudi veš, kako me je pri spraševanju obdelaval kakor

Botrice in botri!

Vabimo vas, da za svoje birmance že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birmine se prerivati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptuj: Slovenski trg 7.

de cenijo na blizu 1.200.000.000 ton. Doslej so je izkopali komaj 30.000.000 ton.

Kirunska železna ruda vsebuje 65—67% železa in je uporabna za visoke peči. Kopljejo na odprtih terasah po 20 metrov višine.

Odvažanje rude v Narvik

Za odvoz pripravljeno rudo odvažajo v norveško pristanišče Narvik z vlaki po 28 vagonov, ki vzamejo vase 980 ton železa.

Nakladanje v Narviku

V Narviku so ogromne priprave za naložbo rude na ladje. Največji pomol v pristanišču meri 345 m. Dva parnika, vsak po 12.000 ton, lahko nakladata železo istočasno. Lokomotiva pripelje tovor tik do ladij. Potem odpro dva vagonov in med velikim grmenjem zdrči ruda po napravljenih prepustih v ladje.

Naprave v narviškem pristanišču so tehnično tako popolne, da se lahko v eni uri naložijo na ladje 800 do 1000 ton železa. Od prevoza je bilo 75—80% rude določene za nemške visoke peči v Porenju. V Narviku leže cele gore železne rude, milijoni ton čakajo na prevoz. Narvik se ima zahvaliti za svoj porast tej rudi in radi izborne ter krvavo potrebne rude so se ga hoteli polastiti Nemci, a

so jim ga iztrgali Angleži, ki ga bodo vrnil pravemu lastniku — Norveški.

★

V bojih za to važno mesto je bilo po Angležih potopljenih sedem nemških protitorpedov, to je vse, ki so pri zasedbi Narvika vdrle v ta zaliv. Pri tem je našla ogromna večina nemških vojakov smrt v morju.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

G. župnik Anton Čirič umrl. V Gornjih Petrovcih v Slovenski krajini je umrl dne 20. aprila v starosti 66 let tamošnji g. župnik Anton Čirič. Rodil se je leta 1874. v Gornji Radgoni in bil kot kapucin posvečen v duhovnika 1899. Služboval je po raznih kapucinskih samostanih in je slovel kot izborni govornik. Nekaj let je bil v minoritskem samostanu v Ptuj, od koder se je podal v dušno pastirstvo in je bil kaplan pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Iz Slov. goric je bil poslan v Slovensko krajino, kjer je vztrajal na obsežni župniji v Gornjih Petrovcih do prerane smrti. Rajni je bil vesele narave ter požrtvovalno delaven duhovnik v cerkvi in na prosvetnem polju ter se je veselil obče priljubljenosti. Ostani mu ohranjen časten in hvaležen spomin!

Smrt vzornega stražnika. V Hočah smo dne 18. aprila pokopali 29letnega čolnikovega Tončka. Neizprosna bela žena ga je iztrgala iz srede ljubeče družine. Pred dvema letoma je poln zdravja in moči nastopil službo stražnika v beli Ljubljani. Njegova smrtna postelja je bila obdana z gomilo rož in cvetja, ki so mu jih dala ljubeča srca. Za njegovo belo krsto je šla skruše-

na mati, sestre, sedmero bratov, številni stanovski tovariši-stražniki iz Maribora in vsi oni, katerim je bil ljub in drag. Naj mu šunijajo lahni vetrovi poslednjim pesem, sladke sen večnih livad naj vlada na njegovem hladnem grobu, njegova duša pa naj uživa večno ljubezen v nebesih!

Smrt se je spet oglasila pri Sv. Barbari v Halozah. Pred kratkim smo pokopali našega naročnika Filipa Voglar, kmeta v Gruškovcu. Bil je še mlad posestnik, zadela ga je kap. Zalujočim naše sožalje — rajnemu pa naj sveti večna luč!

Vsemogočni je poklical k sebi dobrega moža-gospodarja. Pri Sv. Juriju ob ščavnici smo položili k večnemu počitku dolgoletnega naročnika »Slov. gospodarja«, zvestega pristaša JRZ ter vzornega gospodarja Pilaž Ludovika iz Kupetinec. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala velika množica sorodnikov, prijateljev in znancev, kar je bil dokaz, kako je bil rajni spoštovan in priljubljen. Prosimo ljubega Boga, naj mu ne bo sodnik, ampak dober plačnik! Njegovi ženi in sorodnikom naše iskreno sožalje!

Smrtna kosa pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. V sredo, 17. aprila, je v Podgorcih nenadno

Lord Woolton, angleški minister za prehrano

General Denis, belgijski obrambni minister

General Falkenhorst, poveljnik nemških čet na Norveškem

Profesor Witting, novi finski zunanji minister

kakega smrkovca. Vse grehe iz katekizma je vohal na meni.

»Saj nama nič drugega niso rekli, kakor morajo vsakemu ženinu in nevesti reči. — Te stare muhe bi si moral že vendar pregnati.«

»Ne, jaz ne zabim ničesar. Naju ima posebno na piki. Mene je zmeraj mrzel.«

»Za to bi morali vendar kak vzrok imeti.«

»Nima za kaj. Jaz sem pri krščanski stranki; slabega časopisa ne pustim v hišo; v gostilni držim na red; kjer je v občini in fari kaj treba, sem zraven.«

»To bodo gospod gotovo priznali.«

»Ne maram za njegovo priznanje. Zaradi njega tega ne delam in zaradi njega tega tudi opustil ne bom. Kar imam za prav in kar mi moja pamet za prav spozna, to držim in bom držal, pa naj piha veter od koder koli. Da bi se pa kdo drl nad mano, tega pa ne pustim, najmanj še v cerkvi.«

»Jurij, gotovo jih nisi prav razumel. Fajmošter niso nate merili.«

»Prav name. — Ko se je tako divje drl s prižnice, me je srepo gledal v obraz in dvakrat je s prstom naravnost name pokazal. Levo in desno so ljudje začeli šepetati in vsi so se ozirali name. Na sejmišču me imajo zdaj vsi na jeziku.«

»Ko bi bila jaz namesto tebe, bi šla zdaj h gospodu in bi se z gospodom pomenila.«

»Ha, tako neumen nisem, da bi temu Kranjcu še vodo na mlin nosil. Ta bi mislil, da se prihajam opravičevati ali celo za odpustanje prositi. Ne, prositi me mora on. Jaz bom sekiro že na pravi topor nasadil.«

»Pa gospoda vendar ne moreš tožiti.«

»To bom — gotovo bom! Ni žive duše, da bi me pregovorila.«

»Jurij, tako neumnost si izbij iz glave — jaz tega ne pustim.«

»Kaj praviš, Tilka? Neumnost? Toliko soli kakor ti imam še jaz tudi zmeraj v glavi... Ti pa držiš z mojimi sovražniki.«

»Jaz držim z dušo in telesom na tvoj kraj; prav zaradi tega ti branim.«

»Ali naj torej pustim, da me pred vso faro imenuje pohujšljiveca, in naj to kar tiho požrem? Naj se zavlečem v kot kakor polit pes?«

»Gospod vendar niso tvojega imena imenovali.«

»Imenoval me ni, pa tako jasno je namignil, da so vsi ljudje vedeli, kodi ga je.«

»Pri sodišču ti bodo dokazali, da niso namigovali nate.«

škega kralja Jurija VI. princezi Elizabeti in Marjeti. Čez poldrugo leto nato sta se obe princesi nekaj dobrega spomnili. Sklenili sta, da bosta za novo leto 1940. poslali soprogi francoskega državnega predsednika gospe Lebrunovi velike zabojce daril s prošnjo, naj jih razdeli potrebnim otrokom, predvsem takim, ki so njih očetje na bojišču. Seveda je gospa Lebrun to takoj izvršila in marsikateri francoski otrok je dobil za novo leto veliko škatlo, kjer je bilo tudi napisano: »Pozdrav od Elizabete in Marjete, od princes Velike Britanije!«

Mesto se pogreza. — Usoda mesta Shenandoah v državi Pensilvaniji zanima vso Ameriko. Zavaljo hudih naličkov so se zrušili premo-

umrl Ozmec Jožef, posestnik. V najlepši moški dobi 52 let je moral zapustiti svet. Kot skrben gospodar je še v sredo ves dan pridno delal, zvečer, ko je opravil konje, mu je postalo slabo. Napravil je še par korakov proti studencu, da bi si zmočil glavo, pa je padel ter bil takoj mrtev. Redki so taki, kot je bil rajni. Rad je pomagal vsakemu siromaku. Že več let je nosil kal boleznih ter je iskal pomoči pri zdravnikih, a vse zaman. Kako je bil rajni priljubljen pri ljudeh, je pokazal pogreb, ki se je vršil ob obilni udeležbi ljudstva, ki so kijub velikemu delu prišli, da ga pospremijo na zadnji poti. Na pokopališču je imel poslovljni govor domači g. župnik in nobeno oko ni ostalo suho. Rajni zapušča dve hčerki ter ženo, katerim izrekamo sožalje. — Na Breznici je umrla Prejac Marija po dolgi in mučni bolezni. — V Cvetkovcih je umrl Franc Petek, ki je bil šaljiv ter je rad pel. — Naj rajnim sveti večna luč!

V slovenske vrste je posegla smrt na apaškem polju. Umrla je v Apačah gospa Ana Žižek v 54. letu starosti. Rodom je bila iz Črensovec. Njeni domači so naročili slovenske pevke, ki so v cerkvi in ob grobu ganljivo zapele prelepe žalostinke: Vigred se povrne, O duša, pojdi, Kaj je človek. Upamo, da bodo tudi drugi Slovenci ob smrti svojih dragih naročili slovenske pevke, ki niti najmanj s svojim nastopom ne zaostajajo za onimi pevkami, katere Slovincem niti ob grobu ne privošči slovenske pesmi. — V Grabah je v starosti 62 let umrla preužitkarica Marija Magdič, dolgoletna vdova, rodod iz Turnišča. — V isti starosti je za vedno

zatisnila oči Marija Vogrinčič, doma od Sv. Helene v Prekmurju. — Naj počivajo v miru!

Umrla je mati deset sinov in dveh hčera. Dne 25. marca smo pokopali Belinc Amalijo, posestnico iz Pilštanj. Dopolnila je 73 let ter je bila 49 let in 11 mesecev zvesta žena ter gospodinja svojemu možu Mihaelu. Bog ji je dal, da je rodila 10 sinov in 2 hčeri. Amalija je bila okrepčana s tolažili sv. vere, sveto popotnico je prežela 10. marca t. l. Pogreb je vodil domači g. župnik Rauter Jakob in g. kaplan, ki je na pokopališču pred veliko množico ljudi orisal rajn-

kino življenje. Naj ji sveti večna luč, vsem pa, ki jo pogrešajo, iskreno sožalje!

Smrt uglednega farana. Na Ponikvi ob juž. ž. smo spremili k zadnjemu počitku daleč naokoli znanega gostilničarja in železničarja Jožefa Župnek, p. d. štofle. Bil je vesele narave in vedno je povedal kaj šaljivega, čeprav je imel visoka leta. Dočakal je 83 let. V njegovo hišo so prihajali vedno krščanski listi, ki jih je rad prebiral. Kako je bil priljubljen, priča njegov pogreb, katerega so se v obilnem številu udeležili znanci in prijatelji. Zapušča ženo in dve hčerki. V miru počivaj!

Spori okrog cen modre galice

Galica je važno sredstvo v kmetijstvu. Z njeno raztopino se najuspešneje zatirajo razne bolezni, predvsem peronospora na vinski trti in škrlup v sadovnjakih. Radi važnosti galice pri zatiranju rastlinskih bolezni vse države skrbijo za dovoljne količine tega za kmetijstvo važnega sredstva in za primerno ceno, kajti kmetijstvo kot najmanj donosna panoga ne prenese visokih cen galice.

Naša država je rešila vprašanje modre galice s pogodbo, sklenjeno 5. aprila 1930 z domačo tovarno »Zorka«. Ta pogodba poteče meseca junija letošnjega leta. Pri tovarni »Zorka« je udeležen izključno tuji kapital. Centrala tovarne je pred tremi leti bila prenešana iz Subotice v Beograd. S pogodbo se je naša država obvezala, da

bo od 1. junija 1930 do 30. junija 1940 zacarinila uvoz modre galice iz drugih držav za 12 zlatih dinarjev (168 navadnih dinarjev) za 100 kg. V zameno za to pa se je tovarna »Zorka« obvezala, da ne bo prodajala galice dražje kot je cena angleške galice, računajoč pri tem stroške prevoza iz Anglije k nam. Prav tako se je tovarna obvezala, da bo proizvajala kakovostno dobro (98—99%) modro galico, in to toliko, kolikor je država potrebuje. V pogodbi je izrecno poudarjeno, da se ceni ne sme priračunati carina na tujo galico. Toda že od leta 1931. dalje naše kmetijske organizacije, preko katerih se kmetijstvo oskrbuje z modro galico, opazajo, da se gornja pogodba izvaja na škodo našega kmetijstva. Naši kmetje so namesto enega stalno plačevali

Tudi cerkve niso varne pred izstrelki! Zadetek granate. — Križani še enkrat trpi...

Da ni vojakom dolgčas, so jim namestili v francoski Maginotovi črti knjižnico

Angleški letalski minister Samuel Hoare nadzira mlade kadete, ki se vežbajo za letalce

Soproga predsednika angleške obrambe gospa Churchillova se zabava z mlado lisico

govni rovi, ki potekajo pod tem mestom in sedaj morajo prebivalci gledati brez pomoči, kako se jim hiše polagoma, toda nezadržno vdirajo v zemljo. Neki delavec na cesti je prvič opazil ta pojav. Videl je v pročelju neke hiše, pred katero je delal, kako se je napravila razpoka, ki se je hitro večala. V mestu si prizadevajo policija, gasilci in mnogi prostovoljci, da bi izpraznili občinske in zasebne hiše, banke trgovine in pošto. Skušajo rešiti, kar se še rešiti da, prebivalci pa so se zatekli v kmečke hiše in hleve v okolici.

Davna priča krščanstva. Iz Neapla poročajo, da so v razvalinah mesta Herkulana, ki ga je leta 79. po Kristusu zasul izbruh Vezuva, v neki imenitni

»Če ga je kaj moža, bo priznal resnico. Če pa bo tajil, se bova dala; bova videla, kdo ima prav. Dohtarja si bom vzel, Hudnik je še vsakega lisjaka ujel.«

»Kaj praviš, Jurij? Dohtarja? Hudnika? Proti gospodu?«

»Svojo čast bom branil.«

»Ne sili z glavo skozi zid! Počakaj še!«

»Jutri ga grem tožit. Zdaj pa, Tilka, amen s tem.«

Obrnil se je in stopil z mogočnimi koraki po sobi gor in dol.

Jurij Končnik je imel gostilno »Pri lipi« v Šentanelu. Star je bil šest in trideset let. Bil je postaven mož z gostimi črnimi lasmi. Čeden je bil na pogled, le stisnjene ustnice in ostra brada, ki sta dajali obrazu drzen videz, so nekoliko kazile njegove lepe poteze. Ljudem tudi ni bilo prav, da je nosil glavo preveč visoko in da je korakal kakor kak general. To pa mu je ostalo od vojakov in tudi z najboljšo voljo bi se tega ne bil mogel odvaditi.

Jurij je namreč pri vojakih spravil do narednika. Ker mu je bila taka čast in služba všeč, ni šel domov, ko je svoj rok odslužil, ampak je sklenil, da bo ostal pri vojakih. Šest let je še služil.

Tedaj so mu umrli oče in kmalu nato še starejši brat; tako je prišla domačija na njega. Vrnil se je domov in prevzel gostilno »Pri lipi«, ki je bila že doslej na dobrem glasu, Jurij pa ji je sloves še dvignil. Zaradi

svojega znanja, svojega premoženja in svoje podjetnosti ter spretnosti se je v domači občini kaj hitro uveljavil in že po enem letu prišel v občinski odbor.

Kmalu se je jel ozirati po družici; tedaj mu je oko obviselo na Tilki, ki je bila edina hči bogatega vaškega trgovca Marka Senčarja. Tilka, ki ji je bilo štiri in dvajset let, je bila postavno dekle, vitka, z velikimi modrimi očmi, z zlatorumenimi lasmi in je veljala za najlepše dekle v vsem Šentanelu. To je Jurija še bolj podžgalo, da je hotel prav njo za ženo. Šentanelci so ji pravili: »zlata Tilka« in sicer zaradi njenih las, pa tudi zaradi bogate dote, ki jo je čakala.

Toda njen oče je bil samosvoj in trmast mož; prav Končniku ni hotel dati Tilke, nekaj zaradi tega ne, ker je mislil, da je Juriju le za denar, nekaj pa zaradi tega, ker neke stare jeze z rajnim Jurijevim očetom ni mogel pozabiti.

Ko ga je stari prvič odbil, mu je Jurij tako zameril, da drugič ni več prišel, in s Senčarjem odtlej ni hotel več spregovoriti. Tem bolj se je oklenil Tilke, ki je vsa gorela zanj, in je hotel po sili priti do neveste.

Daljš ko četrt leta so se dajali sem in tja, Juriju njegov ponos ni pustil, da bi bil odnehal ali se še kdaj do Tilkega očeta ponižal, stari Senčar pa je hčerki zlepa in zgrda prigovarjal, naj se odreče Juriju, češ: Končnikovi so že od nekdaj na glasu kot prevzetni ljudje,

dva stroškovnika prevoza, ki jim ga je poleg stalne cene galice tovarna zaračunavala. Tovarna je s pogodbo ogromno pridobila, saj porabi naše kmetijstvo letno okrog 1000 vagonov galice, s čimer je tovarna povečala svoj dobiček na letnih 18 milijonov dinarjev. Naša tovarna torej na leto zasluži okrog 18 milijonov dinarjev več kot pa tovarne na Angleškem, ki proizvajajo isto količino galice. Ker je delavstvo pri nas slabše plačano kot v Angliji, je ta dobiček še večji na račun delavstva. Toda kljub temu so Angleži postavili svojo galico v bolgarske črnomorske luke po 5.40—5.60 din kg. Naša galica bi pa radi vseh ugodnosti, ki jih tovarne galice pri nas uživajo, morala biti še cenejša. Presenetljivo je torej, da so naše tovarne modre galice zahtevale, da se jim odobri za letošnje leto cena po 8 din kg, nato so te zahteve znižale na 7.50 din. Medtem je vlada uvrstila modro galico v seznam predmetov, ki spadajo pod kontrolo cen, nakar je spor o cenah modre galice rešil odbor za kontrolo cen. Ta je za letošnje leto določil najvišjo ceno modri galici, ki znaša 6.68 din kg franko vagon tovarna. Proti tej odločbi so se pa pritožile kmetijske organizacije, češ da je tudi ta

cena previsoka. Primerjajoč cene angleški galici in naši, bi lahko bila naša galica po 5.90 din 1 kg, kajti po ti ceni bi jo nam dobavili tudi Angleži, čeprav jih prevoz stane z davki in carino vred okrog 1.90—2 din pri 1 kg. Tovarna »Zorka« bi pa že po pogodbi z državo, katera je za letošnje leto še v veljavi, morala prodajati modro galico po isti ceni kot bi jo nam dobavili Angleži. Na podlagi teh dejstev so zadržane organizacije zahtevale, da se cena modri galici še zniža. Videti je pa, da s to zahtevo ne bo nič, kajti ban banovine Hrvatske je na temelju člena 6. uredb o nadzorstvu cen odločil, koliko se smejo za Hrvatsko računati stroški in zaslužek pri prodaji galice na drobno, pri čemer je vzel za podlago najvišjo določeno ceno modri galici, to je 6.68 din kg. Po odločbi bana banovine Hrvatske smejo trgovci računati za stroške in davke največ 0.12 din pri 1 kg, zaslužiti pa smejo pri prodaji od 100 ali več kilogramov le 30 par pri kg, pri prodaji od 1 do 100 kg pa največ 50 par pri 1 kg. Tako bo stala kmete galica na Hrvatskem 7.10—7.30 din kg. Približno isto ceno bo imela galica potemtakem tudi pri nas.

naši, ne moremo in ne smemo zaupati še je čas, da spoznate, kaj je glavni namen — da ne bo pozneje prepozno!

Mursko polje

Apače. Že dalje časa ni bilo dopisa iz našega obmejnega kraja. Vse se pri nas mirno razvija po starem tiru, da je težko najti vesti za one bralce »Slov. gospodarja«, ki se za Apače zanimajo. Prve tri letošnje mesece je bil pri šolskih sestrah v Freudenau gospodinjki tečaj. Da se je tečaj mogel vršiti, sta imela velike zasluge upravitelj Meinlovihi posestev g. Pajdaš in župan g. Režonja ter tudi g. podžupan. Vodila ga je, kakor že prej v našem kraju, č. s. Jakoba iz Slovenske Bistrice. Udeležilo se ga je poleg domačink še lepo število deklet iz Plaine v Prekmurju. Vedenje deklet na tem tečaju je bilo vzorno in hvalevredno. Zaključne slovesnosti se je udeležil g. ravnatelj Meinlovihih podružnic iz Zagreba. — Ni se še prvi končal, ko se je začel za drugi gospodinjki tečaj v novem poslopju mlinarja Grosmana v Apačah. Vodi ga gđica Gorenc Ivana, voditeljica banovinskih gospodinj-skih tečajev. Udeležujejo se ga samo mladenke iz domače občine.

Dravsko polje

Ptujska gora. (Prevz. lavantinski vladika častni občan Ptujske gore.) Ob birmovanju na Ptujski gori dne 18. aprila so gorski farani in občani priredili prevz. nadpastirju izredno presenečenje. Po slovesnem sprejemu, ko so Prevzvišenega prisrčno pozdravili zastopniki in predstavniki vseh društev in ustanov z domačim g. župnikom na čelu, je stopil pred prevz. g. škofa predstavnik občanov in podžupan g. Alojz Širec ter namesto g. župana, ki je bil zaradi bolezni zadržan, sporočil prevz. g. škofu, da je občinski odbor občine Ptujska gora na svoji seji dne 17. marca izvolil soglasno prevz. g. škofa za svojega častnega občana. Gorski farani so na ta način hoteli pokazati svojo hvaležnost za vso veliko skrb in trud, ki jo Prevzvišeni posveča Ptujski gori. Posebno hvaležni so gorci Prevzvišenemu, da je pred dvema letoma izročil gorsko svetlišče in faro v varstvo oo. minoritov, katere so si gorci že dolgo želeli, in posebno še zato, ker po dveletnem pastirvanju g. p. Konstantina vidijo res velike uspehe. V znak hvaležnosti so občani darovali g. škofu lepo umetniško izdelano diplomu, katero je Prevzvišeni z veseljem sprejel. Prevzvišeni se je v toplih besedah zahvalil za izkazano mu spoštovanje in hvaležnost ter tudi za naprej obljubil vso svojo pomoč in podporo za obnovo gorskega svetlišča in fare, a za občinske uboge je ob tej priliki poklonil večjo vsoto. Na dan sv. birme je Prevzvišeni pri pridigi pohvalil farane za skrb in lepoto hiše božje in njihove dušne pastirje za vse njihovo delo in prizadevanje ter jim zaželel veliko blagoslova iz nebes.

Ptuj. V nedeljo, 28. aprila, se vrši v Ptuj ob 14.30 v društveni sobi Dekliškega krožka širši posvet Dekliških krožkov ptujskega okrožja. Bo razgovor o zelo važnih zadevah naše organizacije. Vse sestre odbornice posameznih krožkov

Dopisi

Pohorje

Fram. Dne 18. aprila je dopolnil 80 let najstarejši framski fant Jurij Fregl, p. d. Zefin Jurga. Jubilant je zagledal luč sveta leta 1860. v prelepi podpohorski framski vasi, kjer so imeli njegovi starši majhno, a lepo posestvo. Ko je dopolnil 20 let, je bil vpoklican k vojakom ter je služil pri takratnem lovskem bataljonu v Trientu na Tirolskem. Po enem letu vojaškega službovanja se je pri vajah v visokih tirolskih hribih tako prehladil, da se ga je lotila nevarna jetika. Dolgo časa se je zdravil po raznih bolnišnicah, ali vse zdravljenje je bilo zaman. Bolezen je vedno bolj napredovala, stanje se je dan na dan slabšalo. Zdravniki so obupali nad njim, zato so ga poslali domov z namenom, da umre v svojem rojstnem kraju. Vrnil se je na smrt bolan k svoji materi, ki ga je z vso ljubeznijo prave kmečke matere sprejela. Sama se je poprijela zdravljenja. In glej! Kar ni zmogla vsa zdravniška veda, je napravila skrb in ljubezen njegove matere, ki ga je po daljšem času s samimi domačimi zdravili popolnoma ozdravila. Ko je okreval, se je z vso vnemo poprijel gospodarjenja na materinem posestvu, katerega je v kratkem vzorno uredil. Tako sta z materjo skupno gospodarila do njene smrti. (Umrla mu je v starosti 75 let.) V mladih letih je poleg svojega posestva oskrboval veliko sosednje posestvo, ki je bilo takrat last veleindustrialca Jana. Na tem posestvu je bila zemlja zapuščena in prazna. Ali jubilant je napravil iz te pušče v treh letih tako velik in vzorno urejen vinograd, da je v par letih rodil po 120 polovnjakov najboljšega vina. Za framsko cerkev sv. Ane je posebno dosti žrtvoval, saj je na svoje stroške dal napraviti prelepo spovednico na mo-

ski strani ter še mnogo drugega. Tudi za druge dobrodelne ustanove je imel in še ima vedno odprte roke. Za svoja visoka leta je še posebno čil in krepak ter na svojem vzorno urejenem posestvu še vedno sam gospodar. Gospodinj mu pa njegova pridna nečakinja g. Anica Poljanec. S posebno ljubeznijo pa obdeluje svoj prelepi vinograd. Njegovo sladko vince slovi daleč na okrog kot najboljša framska kapljica. Stročnjak je naš Jurga v vseh panogah kmečkega dela. Še sedaj se mlajši in tudi starejši gospodarji radi obračajo k njemu po razne nasvete, katere tako rad daje. Oženil se še do danes ni. Če ga vprašate, zakaj se ni oženil, prav šaljivo odgovori, da je za to še vedno čas. Nam, ki ga poznamo, se zdi, da bi ga sploh ne mogli pogrešati, zato ob njegovi 80 letnici prosimo ljubega Boga, naj nam ga ohrani vedno zdravega in veselega še do najakrajnejših mej kmečkega življenja. S »Slov. gospodarjem«, ki se tej želji in častitki iskreno pridružuje, sta si že dolgoletna zvesta prijatelja. Ob novem letu pride v upravo navadno osebno mu naročat, naj ga le tudi še naprej z različnimi novicami in nauki tedensko na domu obiskuje.

Slovenske gorice

Sv. Tomaž pri Ormožu. V zadnjem »Slov. gospodarju« se je nekdo prav ognjevit izrazil o »šoli in domu« — češ naj se ljudje le drže tega društva. Čudno se pa dozdeva ljudem, da agitirajo za to društvo le ljudje, ki niso našega mišljenja, katerih hrana je »Domovina«, »Večerniki«, »Jutro« in drugo. Pri pobiranju podpisov se posebno poudarja: le podpisite se Jože, Tone, Franca, le, da bo naša zmaga mogoča! Kakšna zmaga? Ljudje, bodite previdni! Ljudem, ki niso

ki vse druge prezirajo in se z vsakim sprejo in skregajo; posebno prevzetan je prav ta Jurij, ki misli, da mora biti vse po njegovem; katera koli ga bo vzela, vsaka bo nesrečna, nikoli se ne bo s katero razumel in v miru z njo živel. Na to je odgovarjala Tilka, da ji je prav tak ponosen mož najljubši, kajti tudi ona je ponosna in bo srečna le s takim, ki je tudi ponosen in hoče kaj bolj biti.

Ko vse ni nič pomagalo, je poskusil Senčar z grožnjami, češ da ji ne bo dal ne pare in tudi v testamentu ji ne bo ničesar namenil. Tilka je debelo pogledala; ko pa se je z Jurijem pogovorila, je dejala očetu, da Končnik ne čaka na ženski denar in da mu je ljube, če žena ne prinese nobenega krajcarja k hiši.

Stari Senčar je stisnil zobe od jeze in dolgo ni našel besede. Potem se je zadrl, da nima nič več kaj proti, če hoče hči po sili v nesrečo, naj le dela po svoji glavi. Dal ji bo za doto in za dediščino enkrat za vselej dva tisoč goldinarjev, potem nima več kaj zahtevati. Ne on, oče, ne njen brat Urh ji poslej nista več dolžna kaj dati.

Tilka, ki je bila vsa zatelebana v Jurija, si ni dolgo premišljala in je pristala. Hitro so se pripravili, kar je bilo treba, in štirinajst dni pozneje sta se Tilka in Jurij že vzela. Na večer pred poroko je naštel stari Senčar Tilki dva tisoč goldinarjev, morala pa mu je pred tremi veljavnimi pričami pismeno potrditi, da je

sprejela vso dediščino, kakor ji o očetu gre, in da v očetovi hiši sploh nima več kaj iskati.

Poroko je prišlo pol šentanela gledat. Ljudje so rekli, da lepšega para še ni bilo v šentanelški cerkvi. Senčarja in njegovega sina Urha ni bilo zraven, čeprav ju je Tilka lepo prosila, naj gresta vsaj v cerkev z njo. Tem bolj so ženina in nevesto pozdravljali šentanelci, ki so bili skoraj vsi na njuni strani in proti svojeglavemu trgovcu. Gostija je bila slovesna, toda kratka; nato pa sta se mlada odpeljala in se vrnila z lepega potovanja šele čez tri dni.

Od poroke je zdaj minulo že pet in pol let in nič se doslej še ni zgodilo, kar bi bilo zmotilo srečno življenje mladega Končnika in mlade Končnice. Tupatam se je seveda primerilo, da sta se kaj sporekla; ker pa sta se imela slej ko prej rada, sta se zmeraj kmalu pobotala. Ko je postala mlada Končnica privikrat mati, ji je stala smrt že ob postelji. Od tedaj je bila mehkejša in vdanjša, posebno versko se je ogrela in poglobila. Izkusila si je tudi, da možovo viro in prevzetnost s popuščanjem in tihim potrpljenjem laže kroti kakor pa z ugovarjanjem. Zaradi tega tudi danes ni poskušala in možu ni več prigovarjala, ampak ga je pustila, naj se izdivja, ter šla čez nekaj časa dol v gostilno, da bi pozdravila prve goste, ki so prišli od maše; upala je tudi, da bo od teh kaj več zvedela, kaj je župnik prav za prav pridigoval.

(Dalje sledi)

hiši našli znamenje križa. Križ je bil pritrjen na steno v 60 cm visokem in 45 cm širokem okviru. Poleg tega so našli zoglelen kos oprave, neke vrste klečalnik, ki ga je s hišo vred zasula goreča lava in ga tako ohranila današnjemu času. Ti dve najdbi sta gotovo med najstarejšimi dokazi krščanstva v nekdanji rimski državi, ki dokazujejo, da je krščanstvo prišlo sem že kmalu po Kristusovi smrti, vsekakor pa pred letom 79., ker takrat je izbruh Vezuva vse pokril s kamenjem in pepelom.

Osem dedov na pogrebu 100 letne matere! V Pontedecimo pri Genovi so te dni pokopali stoletno mater, za katere krsto je korakalo tudi 8 njenih sinov, ki so že vsi dedj.